

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af skolepengebetaling på lærlingeskolerne [af Robert Christensen m.fl.]

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. V) findes i tillæg A sp. 449, fremsættelsen i tidenden sp. 634).

Forslaget sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (*Knud Heinesen*): Jeg kan naturligvis i princippet give fuld tilslutning til tanken om bortfald af skolepengene i forbindelse med lærlingeuddannelserne. Det er selvsagt urimeligt at opretholde et betalingsprincip ved handelskoler og tekniske skoler, når snart sagt al anden uddannelse er gratis.

Bestemmelserne om skolepenge er fastsat i den lov, som vi lige har haft til behandling, om godkendelse af handelsskoler m. fl. skoler og tilskud m. v. til disse skoler, og det blev i det udvalg, der afgav betænkning med forslag til denne lov, bl. a. overvejet, hvorvidt læremestrenes skolepenge helt burde bortfalde, således at det offentlige overtog hele udgiften ved skolernes drift. Bl. a. under henvisning til, at lærlingeuddannelsen foregik på læremesterens ansvar, og at denne uddannelse foregik dels i virksomheder og dels på skole, var der enighed i udvalget om at bevare den ordning, at læremestrene skulle betale skolepenge, dog for et flertals vedkommende under forudsætning af, at de offentlige tilskud blev forhøjet. I udvalget var bl. a. en række af erhvervslivets organisationer repræsenteret.

Spørgsmålet om ophævelse af skolepengebetalingen på lærlingeskolerne har herefter bl. a. været overvejet i det udvalg, der er nedsat til revision af lovgivningen vedrørende lærlingeuddannelserne. Udvalget har som bekendt afgivet en første betænkning i april 1971, og man anbefaler heri, at der sker en normalisering af finansieringen af skoleundervisningen i forbindelse med igangsættelsen af forsøgsundervisningen inden for det erhvervsfaglige uddannelsesområde. Dette indebærer efter udvalgets opfattelse, at det offentlige skal dække udgifterne i forbindelse med skoleundervisning.

Der må gennemføres betydelige forbedringer af uddannelsesforholdene for de unge, der efter folkeskolen går ind i en faglig uddannelse, og de unge, der i dag slet ikke går ind i et fortsat uddannelsesforløb, men jeg mener, at det må være rimeligt at tage hele spørgsmålet om disse unges økonomiske forhold op til behandling i forbindelse med behandlingen af et lovforslag om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser. Jeg mener således, at vi bør overveje hele spørgsmålet om finansieringen af de faglige grunduddannelser under ét og ikke blot som i det foreliggende forslag tage stilling til en del af problemet. Jeg har tidligere i folketinget som svar på et spørgsmål fra hr. Samuelsen sagt, at jeg snarest vil fremsætte lovforslag om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser. Som det vil være folketinget bekendt, er der som sagt i betænkningen om erhvervsfaglige grunduddannelser enighed om, at begrebet skolepenge afskaffes.

Herudover må jeg være noget betænkelig ved den foreslåede ordning i den foreliggende form. I lærlingelovens § 4 er det forudsat, at lærlingelønnen fastsættes ved kollektive overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter. Med den foreslåede ordning griber man ind på det overenskomstmæssige område, idet man gennem en lov ændrer de overenskomstmæssigt fastsatte lønninger.

I bemærkningerne til forslaget nævnes, at der i de senere år har været en katastrofal nedgang i lærlingetilgangen, og det anføres, at dette skyldes, at undervisningen ikke er gratis. Det er rigtigt, at der har været en nedgang i lærlingetilgangen fra midten af 1960'erne, og denne nedgang har været meget forskellig fra fag til fag. Tilgangen til håndværk og industri har stort set været konstant siden 1968. Der kan være flere årsager til denne nedgang, og en af dem er uden tvivl, at de nuværende uddannelser på mange måder ikke er tidssvarende nok, og at læretiden ikke udnyttes tilstrækkelig effektivt, kort sagt at der er behov for en revision af uddannelserne. I de kommende forsøgsuddannelser bør elevernes ophold i virksomhederne udelukkende være bestemt af og tilrettelagt efter uddannelsesmæssige overvejelser. Virksomheden vil herved få en uddannelsesforpligtelse for denne del af uddannelsen i stedet for som i dag ansvaret for hele lærlingens uddannelse, og som følge